

CUMHURİYET DEĞERLERİ, BAĞIMSIZLIK VE DEMOKRASİ

Cemal GÖKÇE
İMO İstanbul Şube Başkanı

Sanayileşme alanındaki gelişmeler, özellikle de bilgi ekonomisi olarak adlandırılan sürecin ortaya çıkardığı yeni ekonomik yapılanmalar, sayısı oldukça fazla olan yeni meslek alanlarını da gündeme getirdi. Bu bağlamda, sanayi kuruluşlarını yönetenler, bilgi teknolojisinin etkilediği alanlarda çalışanlar, profesyonelce hizmet üreten mühendisler, mimarlar, doktorlar, avukatlar, öğretmenler, memurlar, finans, bankacılık ve sigorta sektöründe hizmet üretenlerle, diğer eğitilmiş ara elemanların taleplerindeki bir kesişmeyi de ortaya çıkardı.

Bu gelişmelerle birlikte 2001 yılında yaşadığımız kriz, faiz ve dövizdeki hızlı tırmanma, borsanın önemli ölçüde düşmesi, enflasyonun neredeyse üçlü rakamlara ulaşması, piyasalardaki çek ve senetlerin ödenemez olmasına da neden oldu. İşsizlik, işten çıkarmalar, birçok finans kuruluşu ve bankanın batması, yatırımların durması, yeni bir ekonomik yapılanmayı da gündeme getirdi. Bu dönemde IMF ve Dünya Bankası'yla yapılan anlaşmalar, bir yanıyla, Kemal DERVİŞ yasaları (!) olarak da tarihe geçti.

Ayrıca, bu puslu dönemin yaratmış olduğu karmaşa ortamı, ABD'nin, Irak ve Ortadoğu'nun yeniden yapılandırılmasına yönelik senaryoları, dönemin koalisyon hükümetini de önemli ölçüde yıprattı. Bu durum, toplam seçmen kitlesinin % 25'inin, seçime katılanlarında toplam %34'ünün oyunu alarak, 360'dan fazla milletvekiliyle yeni bir AKP iktidarının ortaya çıkmasına neden oldu.

2002 yılı seçim sürecinde gündeme gelen,

- % 10'luk seçim barajının indirilmesi ve seçim yasasının değiştirilmesi,
- Siyasal partiler yasasının değiştirilmesi, katılımcı bir yasanın oluşturulması,
- Sivil toplum örgütlerinin güçlendirilmesi,
- Yargıya siyasetin karışmaması (yargı bağımsızlığının korunması)
- Milletvekillerinin kürsü bağımsızlığının dışında yargılanabilmelerinin yolunun açılması,
- Demokratik hak ve özgürlüklerin geliştirilmesi,
- IMF ve Dünya Bankası'yla birlikte ülkemizin geleceğini ipotek altına alan anlaşmaların yeniden gözden

geçirileceği veya ortadan kaldırılacağı,
- İşsizlik ve yoksulluğun yanında, yolsuzlukların da önleneyeceği seçim alanlarının temel propagandası olarak gündeme geldi, ve tartışıldı.

Bugün çok daha iyi anlaşılıyor ki, Türkiye, IMF ile anlaşma olmadan, ya da stand-by gibi bağlayıcı bir anlaşma yapmayı sürdürdükçe, kendi sanayileşme ve yatırım programını yapamayacaktır. IMF ile yapılan anlaşmaların ana halkası, ülkemizin varolan borçlarının (iç ve dış) ödenebilir bir seviyede tutulmasını sağlamak üzerine kuruludur. Bu kapsamda, 2002/3 Kasım seçimleriyle iktidara gelen AKP'de, koalisyon döneminde uygulamaya konulan IMF programını aynen uygulamayı sürdürdü.

Ülkemizin kamu dış ve iç borçlarıyla birlikte özel dış borçları bugün 408 milyar dolara ulaşmıştır. Bu borç, AKP iktidara geldiğinde 219 milyar dolardı.

Anlaşılan o ki; seçim ortamına girildiği ve yeni bir iktidarın beklendiği günümüzde, bu ve benzeri ekonomik açmazların nasıl aşılacağına ilişkin tartışmalar, seçim sürecinin temel konuları arasında yer alacaktır.

Ayrıca, işsizliğin resmi olarak bugün de % 10'larda olması, gayri resmi olarak da % 20'lere çıkması, gelir dağılımındaki adaletsizliğin giderek artması ve azalması, üretenlerin bütünlüğü içerisinde emeğin payının giderek düşmesi, bugünün önemli göstergeleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yine, GSMH'deki artış, ekonomik istikrar varmış gibi bir izlenim doğurmaktadır. Oysa, tüm Cumhuriyet tarihi boyunca ülkemizin tüm dış borçlarının 110 milyar dolar olması, 4,5 yıllık AKP iktidarı döneminde bu borçların 230 milyar dolara çıkmış olması da bir **"akıl tutulması"** olarak değerlendirilebilecek hayati bir gelişme olarak gündeme geliyor. Yine dış ticaret açığının 7 milyar dolardan 40 milyar dolara yükselmiş olması, ihraç ettiğimiz malların içerisinde ithalatın payının da % 60'lar seviyesinde bulunması, ülkemizin geleceği açısından da büyük önem taşımaktadır.

Anlaşıyor ki; IMF ve Dünya Bankası'nın ülkemiz adına

yürüttüğü politikaların temel amacı, yeni bir krizle karşılaşması durumunda borçların ödenemez bir noktaya gelmesine engel olmaktır. Bunun için ülkemize giren sıcak para, durmadan rekor kıran borsada tutulmaktadır. Ayrıca, hisse senetleri içerisinde yabancıların payı %38 olmasına karşın, bu senetlerin parasal karşılığı %70'e ulaşmış bulunmaktadır.

Yine küresel sermayenin ve büyük şirketlerin dayatmaları doğrultusunda 20 yılda (1983 sonrası dönemde) toplam 8 milyar dolarlık özelleştirme yapılmışken, 4,5 yıllık AKP iktidarı döneminde Telekom'dan gübre fabrikasına, bankalardan limanlara, TÜPRAŞ hisselerine kadar kamu malları satılmıştır. Bu özelleştirmelerin toplam bedeli 18 milyar dolar mertebesindedir. Bundan sonraki hedef olarak da, ulaşımdan enerjiye kadar henüz satılmayan kamuya ait kaynakların satılması olarak planlanmaktadır.

Bugün ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik ve sosyal problemlere, yeni bir cumhurbaşkanının seçilememesi konusu da eklenmiştir. Cumhurbaşkanlığı seçiminin ilk turuyla ilgili olarak Anayasa Mahkemesi'nin 367 milletvekilinin mecliste bulunmasının gerekli olmasına karar vermesi, Kasım'da yapılacağı düşünülen milletvekili seçimlerinin 22 Temmuz'da yapılmasının kararlaştırılmasıyla birlikte, bir dizi anayasal ve yasal değişikliklerin alenacele yapılmasını da gündeme getirmiştir.

Cumhuriyet Mitingleri

Geçtiğimiz aylarda yüzbinlerce kişi, günlük yaşam biçimlerini tehdit eden gelişmelere karşı; laiklik, cumhuriyetin değerleri ve demokrasinin korunması adına meydanları doldurdu. Ayrıca, insanların mutlu olmalarını sağlayacak iş ve aşlarının azalması, giderek işsizliğin artması, bugünkü ekonomik politikaların sorgulanmasını da gündeme getirdi. Bugünkü ekonomik politikaların vitrinini oluşturan ucuz ithalatın, düşük enflasyonun ve ucuz dövizin, işsiz insanlarla birlikte emeklinin ve düşük ücretlilerin aşına bir katkısı olmadığı da birkez daha görüldü.

Çok sayıda insanımız; tarım ve imalat sanayinin çökmesiyle işsiz kaldı. Bugünkü ekonomik çarkın dönmesinin nedeni özelleştirme ve varlık satışlarının üzerine kurulmuştur (İETT ve karayolları arazisinin satışı gibi). Artık bu kapsamda dış kaynak akışının da birgün kesileceği geniş kitleler tarafından fark edilmiş bulunmaktadır. Eğitim ve sağlık hizmetlerinin özelleştirilmesi, son derece fazla olan işgücünün değerlendirilmemesi, kaynaklarımızın israf edilmesi, işsizlik, gelir dağılımındaki adaletsizlik, cumhuriyet değerlerinin korunması, laiklik ve demokrasi konuları bir dizi sosyal gerginliklere de neden oldu.

Bugün, sürdürülmekte olan ekonomik politikadaki

değişikliklerin, döviz girişini durduracağı ve içeride de dövize olan talebi fazlasıyla artıracığından korkulmaktadır. Ayrıca hazinenin yüksek iç borcu döndürmesini sıkıntıya sokacak faizlerin yeniden tırmanışa geçmesi de önemli bir sorun olarak gündeme gelmektedir.

Ülkemizin 2007 yılının ilk beş ayına sığdırdığı gelişmeler, gerek içeride, gerekse dışarıda gündemin baş köşesine oturuyor. Bugün yüzbinlerce insan arka arkaya yapılan gösterilerde meydanlarda toplanıyor. Özellikle 1980 darbesinden sonra giderek siyasetin dışına düşen kitleler, AKP yönetimine karşı bağımsızlık, laiklik, cumhuriyetin korunması ve demokrasi talepleriyle ortaya çıkıyorlar. **Fiziki şiddet içermeyen, korkudan arındırılmış gösterilerin** azımsanacak birşey olmadığı da ayrıca dikkat çekiyor. Açıkcası yapılacak gösterilerde risk azalınca, katılım artıyor. **“Orta sınıfın”** bayrama gider gibi bu gösterilere katılmasında diğer sokak gösterilerinde görmediğimiz insan profillerinin bu gösterilerde yer alması, **“riskin en az düzeyde olması”**yla da yakın bir ilgisi vardır. Oysa riskin yüksek olduğu başka gösterilerde bu eylemci profilleri giderek azalıyor.

Ülkemizin tarihine baktığımızda, güvenlik görevlilerinin, özellikle de polisin, sokak gösterileriyle ilgili olarak beklentisi, caydırma ve korku politikalarının uygulamaya konduğu bir alan olarak gündeme geliyor. Bu nedenle ülkemizde ki gösteriler, şimdilik olağan bir katılım biçimi olarak kabul edilmiyor. Bu gösteriler ve katılımlar, uygulanan kamuya ilişkin politikaların etkilenmesi anlamında bir siyasal katılımdan çok, **“farklı politik grupların”** kendilerini belli ettikleri, son derece önemli bir değerler sisteminin korunmasına ilişkin ortaya koydukları bir gösteri olarak gündeme geliyor. Dolayısıyla yüzbinlerce kişinin katılmış olduğu **“Cumhuriyet Mitingleri”**, hükümet tarafından **“bölücü işi”** olarak gündeme getirilmemiş olsa da, **“bindirilmiş kırtalar”** etiketini yemekten de kurtulamadı. AKP iktidarının bu mitingleri engellemesi çok kolay değildi. Oysa bütün dünyada kutlanan 1 Mayıs gösterilerinin engellenmesi, ayrıca, şiddet eyleminin kullanılması da çok ilginçti.

Sonuç olarak, cumhurbaşkanı seçiminde uzlaşmadan uzak bir yolun izlenmesi, dindar bir cumhurbaşkanının seçilmesine yönelik AKP tarafından sergilenen **“dayatıcı”** politikalar, anlaşılıyor ki, seçimi ve seçim sürecini de önemli ölçüde etkileyecektir.

Ayrıca, son günlerde ülkemizin dört bir tarafının cenazelerle sarsılması, ağlayan anne ve babaların acılarının yürekleri yaktığı bir dönemde seçimlere gidilmesi, ülkemizin bağımsızlığı temelinde; insanlarımızın özgür, eşit, demokratik ve laik bir Türkiye'de kardeşçe yaşama anlayışının egemen kılınması en yakıcı isteğimiz ve mücadelemiz olacaktır.